

1989-I-27

Donostian, Foru Diputazioko jauregian, 1989ko urtarrilaren 27an egin da goizeko hamar t'erdietan euskaltzain osoen hileroko batzarrea. Bildu dira: J. Haritschelhar euskaltzainburua, J. San Martin buruordea, J. M. Satrustegi idazkaria, J. A. Arana diruzaina, P. Altuna, P. Charriton, J. Hiriart-Urruty, A. Irigoyen, F. Krutwig, E. Larre, J. M. Lekuona, F. Ondarra, P. Salaburu, I. Sarasola, L. Villasanté eta P. Zabaleta euskaltzainak, J. L. Lizundia idazkariorde urgazlea bertan dagoelarik.

J. Haritschelhar euskaltzainburu berriak eman dio batzarreari hasiera.

Azken batzar-agiria onartu da.

GURUTZE HARRIEN HIZTEGIA

Azken batzarrean erabaki zenez, J. M. Lekuona, F. Ondarra eta J. San Martin euskaltzainek gurutze harrien hiztegi laburraren proposamen zehaztua aurkeztu dute. Banan-banan eztabaidatu ondoren hitz guziak, gehienak ontzat eman dira. Dozena erdi bat esamesen inguruan sortutako zalantzei erantzuteko beste epe bat luzatu da. Proposamenak zuzendaritzara bidaliko dira. Zerrendan agertu ez bada ere, "lauburu" izen euskalduna gehitzeko eskaria ontzat eman du batzarreak.

BARNE JARDUNALDIAK

Kargu berritzeekin batera bi urtetik behin egin ohi diren Barne Jardunaldien zehaztasunak aipatu dira gero. Otsailaren 23, 24 eta 25ean egitekoak dira, hilaren azken osteguna, ostirala eta larunbatean. Lehen arratsaldean egin daiteke López de Guereñu ikerle arabarrari egin gogo den omenaldia. Ostirala bere osotasunean Barne Jardunaldientzat izan daiteke. Larunbat goiza, erabakirik hartu behar balitz edo gairen baten jarraipenerako, oraikoz beste loturarik gabe uzten da. Eskuarterko gaiak ere orduan eman daitezke.

Tokiari dagokionez, omenaldia kontutan harturik, Arabako Barria barnetegia ikusten da egokiena. Ez dirudi arazorik legokeenik.

Gaiak. Gai mugatu batzu helburutzat hartzeak ondore onak izan dituela gororarazi du idazkariak. Nola nahi ere, aurrez aipaturiko puntu batzu badaude batzuren asmoan. Jagon Sailaren helburua eta mugak zehaztea aipatu izan da noizbait. Zer izan den, zertan dagoen eta izan behar lukeen, alegia. Hori dela eta, J. San Martin Jagon sailburu ohiari txostena eskatu dio euskaltzainburuak. Bere esperientzia gerta daiteke abiapuntu oso ona.

Ekonomia. J. A. Arana diruzain berriak, bere aldetik, gai honetaz txosten bat ekarriko duela esan du.

Bada besterik ere. Azkenaldi honetan behin eta berriz azaldu izan da batzarreetara ez datozen euskaltzainen egoera, adinaren arazoa, hauteskondeetara ahala igortzea eta horrelako beste zenbait kezka. Ikusi behar dena zera da, hain epe laburrean eta han izango den denbora mugatuan horiek oro behar bezala eztabaidatzeko astirik balegokeen.

Norberak oharrak igortzeko aste baten epea ezarri da, gero zuzendaritzak egitaraua zehaztu eta zabal dezan.

ESKU ARTEKOAK

J. Haritschelhar euskaltzainburuak batzorde idazkariari urteko lanen berri berehala eman behar dutela adieraziko diela, esan du. Memoria egiteko behar-beharrezkoa da.

Lizarran 1990eko irailean egitekoak diren Onomastika III. Jardunaldien iragarkia banatu du batzorde idazkari den J. L. Lizundiak. Txostengileek datorren ekainaren 30erako bidali behar dituzte lanaren izenburua eta laburpena.

Nafarroako Gobernuak Euskal Eremuko herri izenen zerrenda eta berorien ofizialtasuneko legea aurkeztu dituela, aditzera eman du Nafarroako ordezkariak. Altsasu eta Bera izenei, Alsasua eta Vera de Bidasoa gehitu dizkie.

Eta besterik gabe amaitu da euskaltzain osoen goizeko batzarrea.

2. BATZARREA

Donostian, Hiriko Udaletxean, 1989.eko urtarrilaren 27an, egin du Euskaltzaindiak hileroko batzarrea. Arratsaldeko 4 t'erdietan bildu dira, goizeko batzar agirian agertzen diren euskaltzainez gain, E. Knörr eta urgazle hauek: E. Agirretxe, L. Akesolo, J. M. Aranalde, X. Aranburu, J. A. Arkotxa, P. Arregi, M. Atxaga, M. Azkarate, R. Badiola, J. Etxaide, J. Garmendia Larrañaga, P. Goenaga, J. M. Iriondo, X. Kintana, D. Landart, J. M. Larrarte, M.ª P. Lasarte, J. A. Loidi, X. Mendiguren, J. A. Mujika, J. Oleaga eta J. J. Zearreta.

Ibon Sarasolaren sarrera hitzaldia ospatzen denez, batzar ireki erakoa da eta Euskaltzainburu eta Idazkariak gain, hurrengo hauek ere eseri dira mahaipuruan, alegia: Xabier Albistur, Donostiako alkatea; Imanol Murua, Gipuzkoako diputatu nagusia eta M.ª Karmen Garmendia, Eusko Jaurlaritzako Hizkuntz Politikarako idazkari nagusia.

Xabier Albistur alkate jaunak, hiriaren izenean, ongi-etorria egiten du, egokiera horretaz baliatuz Euskaltzaindiaren erabakiekiko atxikimendua aitortzeko eta euskaltzain berriari, beronen jaioterriaren izenean, zorionik beroenak eskaintzeko.

Jarraian, J. Haritschelhar Euskaltzainburuak hitzaldiño labur bat egiten du. Euskaltzain berri bakoitzak sarrera mintzaldia bere herriko udaletxean egiteko ohitura azpimarratuz, Ibon Sarasolak Mitxelenaen jarraipena egiten duela, *Orotariko Euskal Hiztegia* lanik garrantzitsuena duenari.

Euskaltzainburuaren hitzen ondoren, euskaltzain bi joan dira Ibon Sarasola euskaltzainaren bila, hain zuzen, Juan M. Lekuona eta Luis Villasante jaunak.

Ibon Sarasola Errazkin euskaltzain berria sartzen da aretoan eta sarrera hitzaldiari lotzen da, alegia “euskal hitzez” izeneko gaiari. Ohi bezala, bere aurreko euskaltzain zendua, Koldo Mitxelena gogoratuz hasten da.

Hitzaldiaren punturik nagusienak hurrengook azpimarra daitezke, alegia: “euskaldun askok ez dutela askotan beren artean euskaraz egiten. Euskaldunon arteko erizpideen falta. Batasunak egungo euskara batzea du helburutzat. Euskara bizia da gure eguneroko adigaien artean nahasiena eta nahasgarriena. Euskara bizia Ipar eta Hegoaldeko euskaldunak gehienok erabiltzen ditugun hitz eta joskeren multzoa” dela bere ustez. Geroxeago “gaizki eraturiko hitzez, erabile-raren irizpidez, erdal hitzetaz” aritu da Sarasola. Amaitzean zera adierazi du, hots: “euskararen egoera nabarmenki aldatu da azken urteotan, eskuan ditugun baliabide eta tresnen aldetik. Orain arte ezer gutxi erabili ditugula bide horiek –eskola eta komunikabideak– euskara txukuntzeko”.

Endrike Knörr euskaltzainak ematen dio erantzuna, Ibon Sarasolaren bizitza, eta, batez ere, lanez, xehetasun ugari emanik. Ez bakarrik filologo maila, baizik eta idazle alderdia ere goraiatu dio sartu berriari erantzunleak.

Eta azkenik, denak zutik, J. Haritschelharrek izendapen agiria eskuratuz eta Erakundearen domina ezarriz, zoriondu du euskaltzain berria, ondoren, gauza bera egiten dutelarik mahai ingurukoek.

Jean Haritschelhar
Euskaltzainburua

J. M. Satrustegi
Idazkaria